ak
architectenkrant.be

Tweemaandelijks - 28ste jaargang - oktober/november 2022 #340 - www.architectenkrant.be
P505193 - afgiftekantoor Brussel X - ISSN 1374-5352 - verschijnt niet in juli.
Verantwoordelijke uitgever: Philippe C. Maters, Maria van Hongarijelaan 64 b6, 1083 Brussel

INSULIT
www.insulco.be
EPB erkend
insulit Bi+20 of insulPano HF35:
onze **2 in 1 onderlagen!**
akoestische & thermische isolatie van chapes

‘Lifecycles’ zou eigenlijk gewoon gezond verstand moeten zijn

Sinds de oprichting van BOGDAN & VAN BROECK in 2007 richt Oana Bogdan haar aandacht op het uitwerken van welwillende architectuur, de verdediging van een kwalitatieve stadscultuur en de herdefiniëring van de traditionele rol van de architect.

Haar politieke ervaring in Roemenië als staatssecretaris voor Cultuur en Erfgoed maakte dat ze een belangrijke rol kon spelen in de interimregering van haar geboorteland. Ze was ook ambassadrice van Wiki Women Design en Women in Architecture in België, twee projecten van het Flanders Architecture Institute.

Eind september nam ze deel aan het festival ‘Lifecycles’ in Gent, een reeks conferenties van internationale architecten die een holistische aanpak van architectuur delen. Die is vitaal voor elk ontwerp- en bouwproces dat de tand des tijds moet doorstaan. Een ontmoeting.

Is architectuur een politieke daad?

Ja, architectuur is sterk politiek geladen. In werkelijkheid komt de architect pas heel laat binnen in het politieke proces van het project. De belangrijke beslissingen zijn dan doorgaans al genomen. Ik heb het natuurlijk niet over privéwoningen, maar wel over openbare projecten. Daarom heb ik me zelf ook aan de politiek gewaagd in Roemenië. Ik wilde de andere kant zien. Als staatssecretaris voor Cultuur en Erfgoed zag ik de impact van mijn handtekening op het hele land.

Het was nooit mijn bedoeling om in de politiek te gaan. Ik kreeg een uitnodiging en aanvaardde die. Al op jonge leeftijd had ik een sterk rechtvaardigheidsgevoel. De manier waarop we onze steden bouwden en de manier waarop we naar architectuur keken had veel te zien met sociale rechtvaardigheid. Het enige probleem is dat wij architecten veel te laat betrokken worden en vaak niet genoeg macht hebben. Waar het meestal op neerkomt, is dat we gewoon ons best moeten doen. Maar als de implantatie van het project niet klopt, als het programma slecht is, als er bepaalde beperkingen niet lopen, dan mag je nog de beste architect ter wereld zijn, je zal er geen succes van kunnen maken.

Hoe laat u een architecturale visie en een politieke visie samenvallen?

Oana Bogdan

Architecten hebben een kans die rechtstreeks voortvloeit uit hun opleiding. We zijn opgeleid om op een holistische manier te denken, geïntegreerd, in ‘systemen’ om te komen tot wat we ‘design thinking’ noemen. Dat is echt noodzakelijk. Als we de middelen kunnen vinden om de complexiteit van vandaag op een eenvoudige manier te verklaren, illustreren en aantonen, zonder daarbij te simplistisch te worden, maar wel zodat mensen ze kunnen begrijpen, dan kunnen we de burger zo ver krijgen dat hij de politici beweegt om gedurfdere beslissingen te nemen. Omdat politieke wil in feite zelden alleen staat.

Iets anders wat we kunnen doen, is in de politiek stappen. Ik raad het elke architect aan om dit te proberen. Noem het een dienst voor de samenleving. Ik gebruik veel van wat ik als politica heb geleerd. Eigenlijk is het een vorm van activisme in real time. Wij hebben ook een politieke partij opgericht, in een tijd waarin duurzaamheid in Roemenië nog een hol woord was, absoluut niets betekende.

Als architect is het volgens mij mogelijk om invloed uit te oefenen, precies omdat wij de vaardigheid hebben om verhalen over de toekomst te vertellen en mensen te inspireren. Kleine stapjes per keer, zo kunnen we de situatie als geheel sturen. Dat kan in de praktijk, in het ontwerp van het project zelf, door het discours open te trekken en de zorgen over onze ontwerpen bespreekbaar te maken.

Integrated centre for drug users, Havenlaan, Brussel

>>>

Heeft u een vervolg gebreid aan deze politieke ervaring?

Vorig jaar zat ik een commissie van experten voor ter begeleiding van het parcours Good Living, de hervorming van de gewestelijke stedenbouwkundige verordening (GSV) in Brussel. Betrokken zijn bij de publieke politiek is zich vragen stellen over hoe je niet alleen mensen en burgers kan inspireren, maar ook politici en de openbare administratie.

Hoe pakt u uw stadsprojecten aan?

We proberen altijd om onze voorstellen met heel veel zorg te behandelen. Daarom hebben we in ons team heel competente en getalenteerde mensen. We werken ook veel met maquettes, dat helpt bij het ontwerpen, en staan open voor dialoog en voor de mogelijkheid om fouten te maken, want er is altijd een kans dat je je vergist. Dat moet je aanvaarden als je een voorstel voortdurend wil kunnen bijschaven.

Natuurlijk is het niet zo dat iedereen een mening laten hebben automatisch inhoudt dat we compromissen maken. Het gaat om dynamiek, om alle neuzen in dezelfde richting te krijgen. Niet alleen bij mijn team, want we werken heel graag samen met ingenieurs of andere medewerkers, we hebben zelfs met psychiaters gewerkt. Het is de bedoeling intuïtie aan te spreken, iets wat heel erg ondergewaardeerd wordt in de architectuur. Intuïtie heeft de kracht onverwachte connecties te maken tussen verschillende ideeën. Aan het eind van het ontwerpproces, in ons geval altijd een proces van co-creatie, is het resultaat groter dan de som van de delen. Daar let ik vooral heel hard op, die collectieve stroom, wanneer we intuïtief elkaar begrijpen en de groep mensen die samen aan een ontwerp werkt, die intuïtie met elkaar deelt. Zo winnen we veel tijd en moeten we nadien niet meer binnen de groep gaan rationaliseren.

Integrated centre for drug users, Havenlaan, Brussel

Architectuur moet ook duurzaam zijn, anders is het geen architectuur. Duurzaamheid begint al in de eerste fase van het ontwerp. Sommige hypergespecialiseerde gegevens worden uitgewerkt met partners. We werken samen van bij het begin. Geïntegreerd, zeg maar.

Kiest uw architectenbureau voor een specifieke richting?

We zijn niet gebonden aan een bepaald type gebouw, we doen alles. Maar ik moet wel zeggen dat ik heel graag met bestaande gebouwen werk. Als architecten reageren we meer dan dat we creëren en altijd samen met het bestaande.

Ook met bestaande bouwwerken, voor zover ze voor een bepaald doel ontworpen zijn. Onze interventies leiden soms tot ruimten in het verlengde daarvan of hybride ruimten die we in nieuwe gebouwen nooit zouden ontwerpen. Dat noem ik de generositeit van een bestaand gebouw. Je kan met voorstellen komen die ondenkbaar zijn in nieuwe gebouwen, door het potentieel van het gebouw te gebruiken, denk aan prijs, oppervlakte, plafondhoogte ...

'Dit is niet enkel een kazerne', Bergensesteenweg, Anderlecht

Aanvaardt u makkelijk dat uw gebouw later gewijzigd wordt door een andere architect?

Tijdens de oprichting van de expertencommissie Good Living voor Brussel hebben we nagedacht over regels, zodat nieuwe gebouwen aangepast zouden zijn voor verschillende soorten gebruik. Dat houdt in dat ze niet te diep mogen zijn, zodat er altijd woningen in ondergebracht kunnen worden; er mogen ook niet te veel lage verdiepingen zijn, zodat er een mogelijkheid is tot gemengde functies. We hebben nagedacht over de proporties zodat er doorheen de tijd verschillende mogelijkheden met het gebouw zouden zijn. Dit zijn gegevens die we in onze ontwerpen verwerken. De structuur blijft, maar de inkleding kan volgens de toekomstige gebruikers variëren.

Er wordt heel vaak onderzoek gedaan naar uw projecten, waarom?

We gebruiken onze analyses vooral om uit te zoomen. We hebben vooral oog voor stedenbouwkunde en stadsdesign vanuit het architectuurproject. Dat project moet een toegevoegde waarde zijn voor de stad, een deel zijn van de stad en zorgen voor nieuw leven, voor het welzijn van alle soorten en van de planeet in het algemeen. Als we het hebben over mensen, dan zijn er natuurlijk de gebruikers, maar ook iedereen die voorbij het gebouw loopt, die het ziet als een nieuwe gevel in de stad.

U werd uitgenodigd als spreekster op het festival Lifecycles eind september in Gent. Waarom is het belangrijk om aan dergelijke evenementen deel te nemen?

Zoveel goede architecten uit de hele wereld ontmoeten is erg waardevol. 'Lifecycles' zou eigenlijk gewoon gezond verstand moeten zijn. We zouden het ons eigen moeten maken om op lange termijn te denken. Maximale winst betekent niets zonder visie op de natuur die ons omringt. Het hele paradigma is bezig op te schuiven, dat zien we

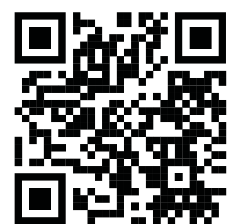
VELUX®

VEREENVOUDIGD ONTWERP

Introductie van het nieuwe gamma VELUX 2in1 en 3in1 dakvensters, die een panoramisch uitzicht, meer daglicht en een mooi design bieden, dankzij hun extra slanke profielen en een groter beglazingsoppervlak. Zij zijn de ideale oplossing voor alle renovatie- en nieuwbouwprojecten.

Uitstekende transformaties door verdubbeling of verdrievoudiging van het natuurlijke licht in één eenvoudige installatie. Met deze grotere glasoppervlakken kan het toegenomen licht gelijkmatig verdeeld worden zodat het geheel aangenamer wordt.

Onze producten met meerdere vensters kleden woonruimtes elegant aan met hun eenvoudige design. Zelfs de kleinste ruimten kunnen worden verbeterd, aangezien deze oplossingen meer ruimte bieden dan meervoudige dakvensterinstallaties, waardoor u meer vrijheid hebt voor uw ontwerpen en meer tevredenheid bij uw klanten.

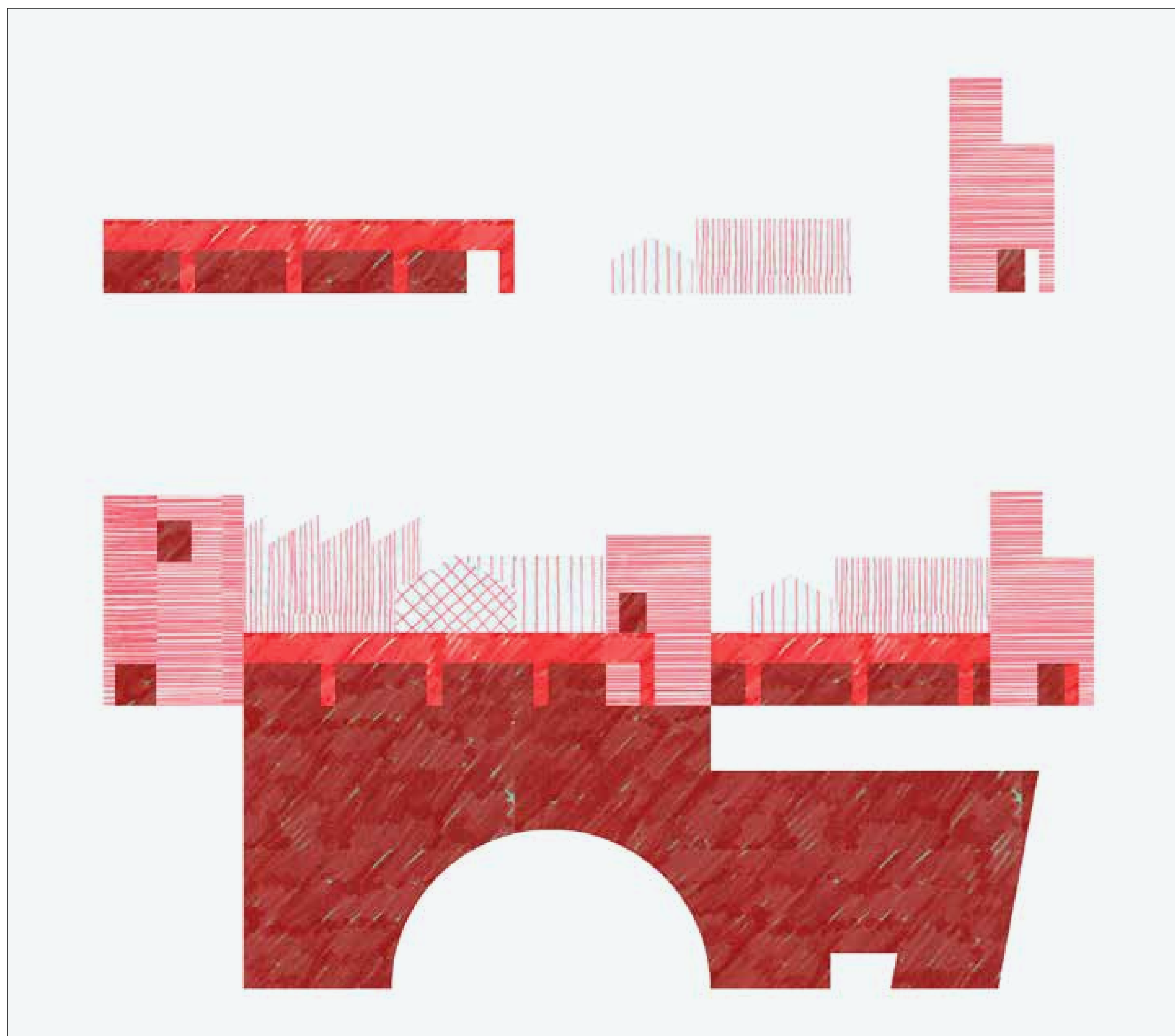
Scan de QR code om het gamma VELUX 2in1 en 3in1 dakvensters te ontdekken.

overal. Ik weet nog dat ik in 2011 een conferentie gaf over biodiversiteit, het gebruik van plaatselijke bodemrijkdommen en het uitputten van die bronnen op lange termijn. Mensen twijfelden toen nog, maar tegenwoordig hoor je dit overal.

In welke zin is de vraag 'de vrouw als architect' even belangrijk voor u?

Het gaat om diversiteit, veel meer dan de opdeling man/vrouw. Wiki Women Design, waarvan ik een van de ambassadrices ben, ijvert ervoor dat vrouwen die hun stempel hebben gedrukt op Belgisch design, uit de schaduw van de geschiedenis treden. Vele zijn onder de radar gebleven van academische of erfgoedinstellingen. Wiki Women Design wil dat gebrek rechtzetten. Het is altijd beter om verschillende perspectieven te hebben op de vraagstukken die je probeert op te lossen of het concept dat je wil ontwikkelen. Zelf heb ik een structurelere rol in het steunen van vrouwen moeten weigeren, want ons architectenbureau zit in een transformatie. Mijn vennoot heeft zich teruggetrokken, ik sta dus alleen aan het roer. Ik wil al mijn energie en die van mijn team in deze nieuwe uitdaging steken.

Aan welke projecten werkt u momenteel?

'Dit is niet enkel een kazerne', Bergensesteenweg, Anderlecht

Op dit moment werken we onder meer aan twee openbare projecten langs het kanaal van Brussel. Veertig procent van de oppervlakte van het terrein langs het kanaal is publiek, dat betekent dat de overheid er strategische projecten kan ontwikkelen. Momenteel leiden we twee projecten, die beiden heel dicht zijn. Het ene is een combinatie van een brandweerkazerne en een sportcentrum op een heel compact perceel: een sportcentrum, gedeeld met de buurt, met een opvallende ingang aan het kanaal, geeft een publiek gezicht aan de kazerne. Het andere is een opvangcentrum voor druggebruikers, waar een aantal verenigingen zitten die zich wijden aan deze problematiek. Hier meer dan elders wordt architectuur een instrument voor sociale rechtvaardigheid. Het is onze bedoeling de gebruikers tussen de burgers te zetten, zonder een stigma op hen te drukken. Het project kreeg tot op vandaag veel politieke steun en we hopen dat dat ook na de verkiezingen van 2024 het geval zal zijn. Alweer is een visie op lange termijn vaak niet compatibel met een politiek mandaat van korte duur, dat meestal alleen maar rekening houdt met onmiddellijke resultaten.

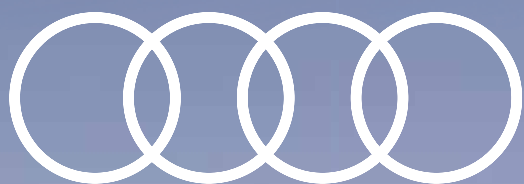
'Dit is niet enkel een kazerne', Bergensesteenweg, Anderlecht

Zal de gezondheidscrisis een impact hebben op hoe de stad van de toekomst wordt georganiseerd?

De grens tussen vrije tijd, werk en het leven thuis zijn vervaagd. We hebben het belang van leven dicht bij de natuur herontdekt, wat vraagtekens stelt bij een groot deel van de bestaande gebouwen. Zo zijn sommige Brusselse gemeenten bijvoorbeeld zo dicht bebouwd dat er quasi geen groene ruimte is per inwoner. En dat terwijl de inwoners van dunbevolkte gemeenten met veel groen protesteren tegen nieuwe wijken. Hun houding is niet echt inclusief.

We hebben veel geleerd van ongelijkheid, maar ook van de uitzonderlijke machinerie die steden doet draaien en waarbij talloze bijna onzichtbare mensen betrokken zijn. Vaak hebben deze mensen niet de middelen om in de stad te wonen waar ze werken, daarom is het zo belangrijk dat een stad betaalbare woningen aanbiedt. Slechts 40% van de gezinnen in Brussel kan een woning betalen. Wenen bijvoorbeeld scoort erg goed als het gaat om levenskwaliteit, dat is vooral te danken aan het feit dat de stad een van de hoogste aantallen sociale woningen van Europa heeft.

Een gesprek met Nicolas Houyoux ■

Goosebumps included.

The fully electric Audi e-tron GT.
Charged by passion.

Passie brengt u verder. Net als Audi. De 100% elektrische Audi e-tron GT is het nieuwe toonbeeld van progressieve luxe in een nu al iconisch design. Dit is vooruitgang, aangedreven door passie. Voelt u het ook?

19,9-22,5 kWh/100 KM • 0 G CO_2/KM (WLTP)
Contacteer uw Audi verdeler voor alle informatie over de fiscaliteit van uw voertuig.
D'Ieteren GEEF VOORRANG AAN VEILIGHEID. Milieu-informatie (KB 19/03/2004): www.audi.be
V.U./Adverteerder: D'Ieteren Automotive s.a./n.v., Audi Import België, Maliestraat 50, 1050 Elsene - KBO 0466 909 993, IBAN BE42 3100 1572 0554.

Ecologie en landschapsarchitectuur

Jules Buyssens (1872 – 1958) is een belangrijke figuur in het domein van tuin- en landschapsarchitectuur. De tentoonstelling in het CIVA in Brussel geeft een overzicht van de loopbaan van Buyssens, die zijn stempel heeft gedrukt op de geschiedenis van de tuinarchitectuur. Daarnaast probeert deze ook een antwoord te bieden op hedendaagse vragen zoals de relatie tussen ecologie en landschapsarchitectuur en de roeping en de ambities van de opleiding in landschapsarchitectuur.

Picturesque geeft een overzicht van de loopbaan van Jules Buyssens (1872-1958), belangrijke Belgische tuin- en landschapsarchitect. Daarnaast tracht de tentoonstelling een antwoord te bieden op actuele wetenschappelijke en ecologische uitdagingen en zet ze daarbij de creatieve beroepen in de kijker.
De Brusselaars hebben onder meer de tuinen van de Villa Van Buuren te Ukkel, het Ossegempark en de restauratie van de tuinen van de abdij van Terkameren aan Buyssens te danken. Daarnaast was hij ook Inspecteur van de Dienst Plantsoenen van de stad Brussel en hoofdlandschapsarchitect voor de Wereldtentoonstelling van 1935. Een van zijn vele volgelingen en medewerkers was René Pechère.

Buyssens was initiatiefnemer van de beweging en het tijdschrift Le Nouveau Jardin Pittoresque (1913-1940). Met de term 'pittoresque' doelde Buyssens op het onregelmatige en willekeurige karakter van de natuur; hij verwees ook naar het Engelse woord picturesque – ''waardig om te worden geschilderd'' - ''schilderachtig'' in het Nederlands.

Zijn oeuvre, dat even eigenzinnig als gevarieerd was, heeft onze landsgrenzen ruimschoots overschreden: hij heeft wellicht als enige Belgische landschapsarchitect uit de eerste helft van de 20ste eeuw in meer dan tien Europese landen gewerkt.

Tentoonstelling

De tentoonstelling biedt een chronologische opbouw die bezoekers toelaat de evolutie doorheen het werk van Buyssens te ontdekken, gaande van het gemengde landschapspark in de Franse traditie, tot de 'pre-ecologische' bezorgdheden van de jaren 1920 en de art deco. Een reeks thematische hoofdstukken worden aangehaald.

Le Nouveau Jardin Pittoresque, de beweging die door Buyssens geleid werd in samenwerking met enkele botanisten verbonden aan de Université Libre de Bruxelles, ontwikkelde een nieuwe visie op het landschapsontwerp. Een mooi voorbeeld van de concretisering van deze beweging is de experimentele botanische tuin Jean Massart te Oudergem. Dit deel van de tentoonstelling stelt een reeks prachtige botanische modellen van het beroemde merk Brendel tentoon, evenals de originele microscopen die in de jaren 1920 gebruikt werden voor de aanleg van de plantentuin Jean Massart.

Een hoofdstuk gewijd aan Adolphe Buyssens, broer van Jules en fotograaf, geeft de opkomst van de kleurenfotografie weer aan de hand van allerhande fotomateriaal, en met behulp van een stereovisiesysteem waarmee deze verrassende beelden met dubbele focus in 3D kunnen worden bekeken.

Ook Buyssens' veelzijdige internationale opleidingsparcours komt aan bod. Hij rondde zijn opleiding af met een periode van zes jaar bij het ontwerpbureau van Édouard André (een van de ontwerpers van het Buttes-Chaumont-park in Parijs): de perfecte aanleiding om diverse zelden te bezichtigen documenten te belichten.

Tenslotte wordt ook de Wereldtentoonstelling van 1935 aan de Heizel belicht. Jules Buyssens was hoofdlandschapsarchitect voor dit project. Als meesterstuk wordt een groot plan van het Ossegempark voor het eerst tentoongesteld.

Van 30 september 2022 tot 12 februari 2023 ■

Toekomstige mediahuis

De werken aan het nieuwe gebouw voor de Vlaamse publieke omroep VRT starten in november. De stedenbouwkundige vergunning voor het nieuwe gebouw had de omroep al gekregen, maar het was nog even wachten op de milieuvergunning. Op donderdag 15 september 2022 werd ook die laatste toegewezen voor de bouw van het toekomstige mediahuis. Het project maakt deel uit van het nieuwe Mediapark op de site aan de Reyerslaan. In het totaal zullen de werken vier jaar in beslag nemen.

Bouw- en milieuvergunning

Het consortium VRT Morgen diende op 25 november 2021 de aanvraag voor de stedenbouwkundige vergunning in en op 1 juli 2022 voor de milieuvergunning. In juni 2022 werd, na het openbaar onderzoek, de stedenbouwkundige vergunning toegekend en was het nog wachten op de milieuvergunning. Nu het Brussels Hoofdstedelijk gewest ook de milieuvergunning verleende, kunnen de werken in november effectief van start gaan.

Werken starten in november

De bouw van de 65.000 vierkante meter van het nieuwe VRT-gebouw start in november. Het gebouw komt op de site achter het huidige VRT-gebouw, dat zal worden afgebroken. In het horizontaal gebouw, met een gelijkvloers met mezzanine en drie bovenliggende verdiepingen, staat samenwerking centraal. Op de ruime werkvloeren is er plaats voor ontmoetingsplekken tussen de VRT-medewerkers van de verschillende afdelingen. Zowel in als rond het nieuwe VRT-huis is er aandacht voor groen, met 5 binnentuinen en 5.000 vierkante meter groene ruimte.

Tot slot is het nieuwe gebouw 100% vrij van fossiele brandstoffen. Er wordt gebruik gemaakt van een goed isolerende gebouwenschil, waardoor de nood aan verwarming geminimaliseerd wordt. Aardgas of stookolie worden niet meer gebruikt en het gebouw wordt volledig verwarmd met behulp van geothermie en zonnepanelen.

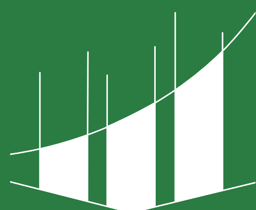
VRT Morgen

Het consortium VRT Morgen bestaat uit de architectenbureaus OFFICE Kersten Geers/David Van Severen, Jaspers-Eyers Architects en Bureau Bas Smets. Naast de architecten bestaat het consortium ook uit de ingenieursbureaus Tractebel en CES, en Ideal Acoustics als bouwer van tv- en radiostudio's. Bouwbedrijven Willemen Construct en Jan De Nul Group, en bouwtechnologiegroep EEG vervolledigen dit team. ■

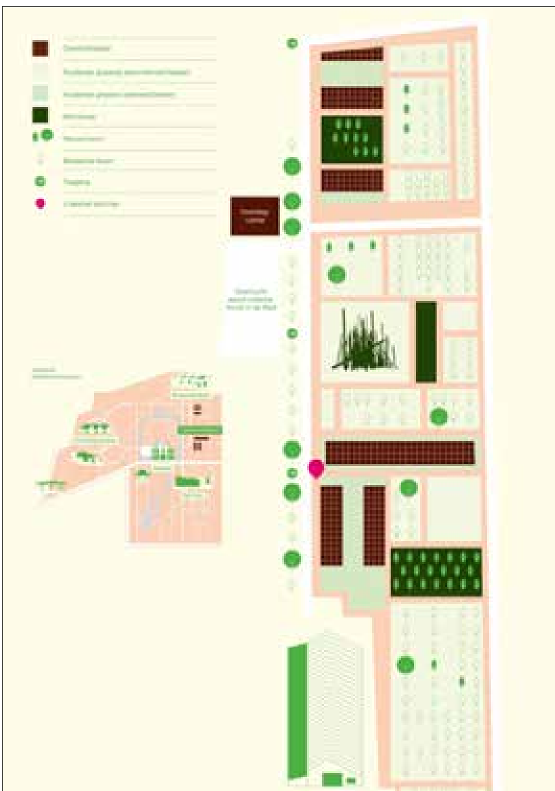

www.bcca.be

Middelheimmuseum start ambitieuze vernieuwing collectiepresentatie

Nieuwe opstelling kunstwerken met extra aandacht voor park, erfgoed en publiek

Eind 2023 ziet het Middelheimmuseum er helemaal anders uit. Heel wat sculpturen krijgen een nieuwe, doordachte plaats in het kunstpark, met ook een betere duiding en signalisatie. Bij de vernieuwde presentatie gaat extra aandacht naar de landschappelijke elementen en de bijzondere erfgoedwaarde van de Middelheimsite. Er komt ook een nieuw publiek toegankelijk openluchtdepot voor sculpturen die tijdelijk niet in de collectiepresentatie staan opgesteld. De werken starten in september 2022 en lopen tot eind 2023. Het museum blijft heel de tijd open.

Ambitieuze eigentijdse collectiepresentatie

Het Middelheimmuseum, opgericht in 1950, verzamelt, bewaart en toont sculpturen van ca. 1870 tot vandaag. Voor de presentatie van de steeds aangroeiende collectie hanteerde het museum al die jaren eenzelfde aanpak. Meer dan 70 jaar later zien de wereld, de maatschappij en het museumlandschap er heel anders uit. Een nieuwe collectiepresentatie drong zich op.

“Musea hebben zich geprofessionaliseerd en geïnternationaliseerd, en hebben vandaag een heel andere betekenis en rol. Nieuwe duurzaamheidsdoelstellingen en wetenschappelijke inzichten hebben bovendien geleid tot een grotere waardering voor de rol van de natuur in het leven van de mens. Dit zette het Middelheimmuseum aan om zijn parkomgeving te gaan waarderen als meer dan alleen het decor voor de kunstcollectie, en om die collectie beter te gaan ontsluiten in een nieuwe eigentijdse presentatie, met een duidelijkere relatie tussen de waarde van de kunstcollectie en de unieke landschappelijke erfgoedwaarde van de Middelheimsite.” – Nabilla Ait Daoud, schepen voor cultuur stad Antwerpen

Kunst en park versterken elkaar

Het Middelheimmuseum streeft ernaar mens, natuur, kunst en erfgoed dichter bij elkaar te brengen. De vernieuwde collectiepresentatie is een belangrijkste stap in de realisatie van deze visie.

“Bij de oprichting in 1950 was het de ambitie van het Middelheimmuseum ‘een encyclopedische verzameling van de internationale beeldhouwkunst’ aan te leggen. Maar in een geglobaliseerde maatschappij is dat encyclopedische streven achterhaald. En musea zijn intussen al lang geen bewaarplaatsen meer waar nooit iets verandert. Het zijn dynamische plekken waar bezoekers vanuit hun eigen leefwereld de kunstwerken beleven, op hun persoonlijke manier. Dat geldt zeker ook voor ons bijzondere museum dat naast een kunstmuseum ook een park is.” – Sara Weyns, directeur Middelheimmuseum

In het Middelheimmuseum komen roerend, onroerend en landschapserfgoed samen. Dat vraagt om een continue omgang met verandering: de sculpturen volgen het ritme van de natuur die hen omgeeft. Het behoud en beheer van de kunstwerken moet er voortdurend op worden afgestemd. De unieke parkomgeving is daarbij niet alleen het decor, maar maakt prominent deel uit van de museumbeleving. Daarom gaat in de nieuwe presentatie nu ook aandacht naar de waardevolle landschappelijke elementen van het park, in relatie tot de kunstwerken.

Collectie toegankelijker voor publiek

Eind 2023 ziet het museum er helemaal anders uit. Heel wat kunstwerken verhuizen tegen dan naar een andere plaats in het kunstpark en tientallen nieuwe sculpturen krijgen voor het eerst een nieuwe plek: 169 kunstwerken worden opgesteld in de nieuwe collectiepresentatie, 103 werken krijgen een plaats op het nieuwe openluchtdepot. Uiteindelijk zullen er meer werken toegankelijk zijn dan de 249 die nu opgesteld staan in het kunstpark. Elk kunstobject krijgt ook een nieuwe, geactualiseerde beschrijving. Die geeft bezoekers heldere uitleg over de bete-

kenis van het kunstwerk vroeger en nu: als sculptuur, in groep of als geheel. Zo kunnen bezoekers op een nieuwe manier kennismaken met de kunstwerken.

De collectie wordt thematisch gepresenteerd. Uitgangspunt daarbij is de relatie tussen mens en natuur, in al haar verscheidenheid.

Daarnaast ontwikkelt het Middelheimmuseum een heldere route met duiding bij de kunstwerken, een duidelijke museumkaart en signalisatie om de bezoekers vlotter wegwijs te maken door het kunstpark en een aangepast publieksprogramma.

De museumbibliotheek verhuist naar het collectiepaviljoen in het kunstpark. De nieuwe locatie biedt extra ruimte voor tijdelijke presentaties van objecten uit de steuncollecties zoals tekeningen, kleinsculpturen, ontwerpen en maquettes. Publieksactiviteiten in het collectiepaviljoen brengen de collectie nog dichter bij de bezoeker.

Ook de eigen landschappelijke sferen van de parkzones worden versterkt. Belangrijke groene parkelementen worden beter zichtbaar gemaakt, maar ook beter beschermd en het park als geheel moet klimaatrobuuster worden voor de toekomst (bv. door aanpassing van het maaibeleid op de grote gazons, onthardingen waar mogelijk en de aanplanting van nieuwe groenvolumes).

Duurzaam divers samenleven

Het Middelheimmuseum wil vanuit zijn hybride karakter als museum én park bijdragen aan een gezonde stedelijke leefomgeving en zo zijn maatschappelijke rol opnemen. Duurzaam samenleven in diversiteit is daarbij een prioriteit.

“De coronapandemie heeft ons doen inzien dat ons welzijn nauw verbonden is met onze samenleving en met de omgeving waarin we kunnen leven. Daarnaast groeit het besef over de gevolgen van klimaatopwarming. Die werpen nieuwe vragen op over duurzaam samenleven in diversiteit. Dat geldt niet alleen voor mensen, maar ook voor planten, dieren, water- en ecosystemen.” – Nabilla Ait Daoud, schepen voor cultuur stad Antwerpen

“Door de relatief vroege oprichting van het museum in 1950 was dit diversiteitsbewustzijn nog niet sterk aanwezig in de Middelheimcollectie. Terwijl de dynamiek in deze relaties tussen mens en natuur uitgerekend in ons kunstpark extra voelbaar wordt, en vandaag samen met kunstenaars, publiek en partners wordt onderzocht. We blijven onze collectiepresentatie daarom doorontwikkelen en verder afstemmen op de natuurlijke elementen van het park. Zo kunnen we als museum onze maatschappelijke relevantie verhogen en blijven aansluiten bij deze belangrijke hedendaagse perspectieven.” – Sara Weyns, directeur Middelheimmuseum

Vernieuwd openluchtdepot

In september start de eerste fase van de werken met de aanleg van een nieuw openluchtdepot. In deze publiek toegankelijke opslagplaats, bestaande uit meerdere platformen, zal het museum weerbestendige buitensculpturen bewaren die tijdelijk uit de presentatie worden genomen.

“Het Middelheimmuseum is vandaag tegelijk tentoonstellingsruimte en opslagplaats. Dat maakt dat het kunstpark op sommige plekken wat vol staat, en dat gaat ten koste van de leesbaarheid van de kunst en de zichtbaarheid van bijzondere parkelementen. Om in de toekomst minder werken tegelijk tentoon te stellen, sommige sculpturen na een periode te wisselen of ze tijdelijk in depot te nemen voor herstelling, en om de collectie verder te kunnen laten groeien, ontwikkelen we dit nieuwe openluchtdepot.” – Sara Weyns, directeur Middelheimmuseum

De sculpturen in het depot blijven toegankelijk voor zowel bezoekers als onderzoekers, zonder dat de beelden echt deel uitmaken van de tijdelijke presentatie. Zo blijft de artistieke samenhang van de gepresenteerde werken in het kunstpark overeind. Het openluchtdepot voor buitenbeelden is ook duurzaam: er zijn geen energie-inspanningen nodig om de ruimte te klimatiseren. Ook in materiaalkeuze wordt de bodemverharding tot een minimum beperkt.

Meer groen in het museum

De aanleg van het nieuwe openluchtdepot gaat bovendien gepaard met een ruime groencompensatie. 87 kleinblijvende sierfruitboompjes die aan het einde van hun levenscyclus zijn gekomen, worden de komende maanden vervangen door 54 kwalitatieve hoogstammige bomen. De historische eikendreef die het perceel flankeert, wordt bovendien vervolledigd door aanplant van zes hoogstammige zomereiken.

Er komt ook 793 m2 microbos bij, met groenbuffers, hagen en 1.966 bijkomende heesters. Om al deze werken gefaseerd en in de beste omstandigheden uit te voeren, werkt het museum nauw samen met de groendienst van stad Antwerpen, die mee de schouders zet onder het hele project. Hun visie op duurzaam groen voor een veerkrachtige stad, geeft mee richting aan de aanpak over de hele lijn.

Langzame transformatie

De werken zijn gestart op 5 september 2022 en lopen tot december 2023. Periodes van intensieve werkzaamheden (snoeien, aanplanten, restaureren, transporteren...) wisselen af met rustigere periodes. Lapis Arte vangt aan met de aanleg van het nieuwe openluchtdepot. De architecten van studio MOTO en de landschapsarchitecte van Atelier voor groene ruimte werken een nieuwe scenografie uit en zorgen voor een ideale match met de verschillende landschappen. Samen met Studio Dott zorgen we voor nieuwe bewegwijzering en wayfinding op het terrein.

“Een kunstpark transformeren vraagt tijd en geduld. Het effect van sommige veranderingen zoals beplanting is soms pas jaren nadien in volle glorie zichtbaar. De transformatie begint dus relatief klein en traag, maar wel consistent. Het museum verandert zo elke dag een beetje meer.” – Sara Weyns, directeur Middelheimmuseum

In een latere fase streeft het Middelheimmuseum naar de ontwikkeling van een ruimer masterplan en beheerplan voor de volledige site. Met ook aandacht voor de gebouwen, de mobiliteit naar en in het museum, en de aansluiting met de ruimere omgeving. ■

Comfortlift Orona

Koester elk thuismoment.

Gerust in je vertrouwde omgeving.

Met één druk op de knop van het gelijkvloers naar de bovenste verdieping gaan? Dat doe je met een huislift van Comfortlift Orona! Bouw of verbouw met oog voor de toekomst en woon nog comfortabeler en langer in je vertrouwde omgeving.

Bel voor gratis prijsofferte
0800 20 950

comfortlift.be

Interieur van de Procuratie Vecchie

De studio Migliore+Servetto, gespecialiseerd in het ontwerpen van tentoonstellingen en communicatieruimtes, werd door Generali Group gekozen om het nieuwe hoofdkantoor van The Human Safety Net te ontwerpen. Het project van 3000 m² omvatte het interieur-, tentoonstellings- en multimediaontwerp van de derde verdieping en de ontvangstruimten op de begane grond van de Procuratie Vecchie op Piazza San Marco. De artistieke leiding lag in handen van Davide Rampello.

Het project kent vier delen: een tentoonstellingspad met een innovatief concept dat voor iedereen toegankelijk is en dat bezoekers een meeslepende ervaring biedt van de Generali Group Foundation en haar activiteiten. Daarnaast een cafe en een co-werkruimte met functionele zones die gereserveerd is voor de activiteiten van de Stichting. Het vierde deel betreft de evenementenruimtes die het auditorium flankeren. Voor alle onderdelen geldt een zeer divers pallet van aandachtspunten. Variërend van de indeling van ruimtes tot grafische afbeeldingen, lichtontwerp, materiaalkeuze enzovoorts. Het echte stilistische visitekaartje van de Studio.

Tentoonstelling

De tentoonstelling is door Migliore+Servetto vormgegeven als een opeenvolging van ervaringen en ontwikkelt zich volgens een proloog, drie bedrijven en een epiloog. Deze brengen bezoekers ertoe hun eigen potentieel te ontdekken, vertrekkende van waarden als creativiteit, vriendelijkheid, doorzettingsvermogen, dankbaarheid, nieuwsgierigheid, hoop, sociale intelligentie en teamwork. Deze abstracte concepten zijn vervolgens vertaald in 16 interactieve 'machines à monter'. Zowel analoog als digitaal zijn ze in staat om de meest uiteenlopende doelgroepen aan te spreken en reflectie en zelfanalyse te genereren.

De centrale thema's van het project zijn inclusie, innovatie en duurzaamheid, zoals vanaf het begin van het tentoonstellingspad duidelijk wordt door het gebruik van i-Mesh natuurlijke vezelstof. De textuur, ad hoc ontworpen door de studio, speelt met licht en schaduw door zijn natuurlijke eigenschappen.

Houten poppen

De band van Venetië met het theater en de maskers inspireerde ook de installatie die bezoekers verwelkomt. Deze ontstond naar een idee van Davide Rampello. De houten poppen van Arlecchino, Pantalone en Colombina zijn handgemaakt door het Carlo Colla Atelier en geanimeerd door een geavanceerde technologie. Hierdoor spreken zij bezoekers eerst aan in het Venetiaans en communiceren vervolgens rechtstreeks in hun eigen taal, waardoor een eerste moment van gastvrijheid ontstaat.

Omgevingsgraphics

Naast het interieurontwerp van het hele THSN-hoofdkantoor, heeft Migliore+Servetto de omgevingsgraphics en bewegwijzering bedacht die bezoekers begeleidt. Bovendien heeft het, om een diepe verbinding tussen de fysieke en digitale ervaringen op te bouwen, ook interactieve installaties bedacht en multimedia-inhoud ontwikkeld voor de hele tentoonstelling. ■

> "Creativiteit, vriendelijkheid, doorzettingsvermogen, dankbaarheid, nieuwsgierigheid, hoop, sociale intelligentie en teamwork"

Enorm insectenhotel

Stad Antwerpen bouwde een reuzegroot insectenhotel op begraafplaats Ruggeveld in Deurne.

De constructie is 11 meter lang en werd geplaatst aan de rand van de begraafplaats, aan een perceel met gewild gras en bloemen. Het hotel is een nest- en schuilplaats voor wilde bijen en allerlei andere insecten, die een belangrijke rol spelen in het ecosysteem. Stad Antwerpen bouwde het insectenhotel in eigen beheer. Voor de inrichting werd advies ingewonnen bij Natuurpunt. Er zijn compartimenten met bamboepijpjes, rietstengels en stro, maar ook vakken met schors, takkenbundels en dennenappels. Zo vinden insecten zoals hommels, wilde bijen, kevers, pissebedden, torren en ook vlinders er een plaats om te nesten, te schuilen of te overwinteren.

Natuurlijke begraafplaats

Rondom het insectenhotel wordt een groen perceel aangelegd van ruim 600 m2 met bloemenweides, planten, struiken en bomen. Op de begraafplaats wordt ongeveer de helft van de het gras slechts één of twee keer per jaar gemaaid.

Door dit ‘gewild gras’ verschraalt de bodem en krijgen bloeiende planten en kruiden alle kansen. Dit zorgt voor voedsel voor de insecten. Op die manier draagt de begraafplaats bij tot de verhoging van de biodiversiteit. Bovendien zijn de niet gemaaide gazons plekken waar heel wat solitaire bijen een nestplaats maken in de grond.

De begraafplaats werd ook geïntegreerd in de groene omgeving van het omliggende Park Groot Schijn. Dit park is uitgebouwd tot een polyvalent recreatiepark met veel natuur en met plaats voor verenigingen om te sporten en te ontspannen. ■

InfoTech

Performante gevelafwatering voor Provinciehuis Antwerpen

Eind 2019 mochten de medewerkers van Provincie Antwerpen terugkeren naar hun gekende omgeving van het Koning Albertpark. Het oude kantoorgebouw uit begin de jaren 70 voldeed niet meer aan de hedendaagse werking.

Een studie wees uit dat het goedkoper en bovendien efficiënter was om een nieuwbouw op te trekken, eerder dan het bestaande gebouw te renoveren. Het resultaat? Een nieuwe landmark voor de Provincie Antwerpen, ontworpen door XDGA Architecten.

Het Antwerpse provinciehuis is uiterst compact, duurzaam en toegankelijk. Het gebouw heeft naast een kantoorfunctie ook een congrescentrum dat afgehuurd kan worden.

De bovenverdieping werd ingericht als de nieuwe werkplek van de gouverneur en de gedeputeerden van de provincie. De werking vereist bovendien grote, open oppervlakten op elke verdieping. Daarom werd gekozen voor een sculpturale vorm, opgebouwd uit rechthoekige plattegronden en verticaal doorlopende kernen.

Opvallende glasmozaïeken gevel

Ongewoon is de opbouw van het glasmozaïek in de geventileerde gevel van de toren. Het gebouw telt maar liefst 683 driehoekige ramen. Die driehoekige beglazing loopt uit in scherpe punten.

Niet-absorberende gevels

ACO zorgde naast de afwatering in de parkeergarage ook voor de afwatering van de gevels. Bij een standaard gevelafwerking zal er steeds een deel van het water geabsorbeerd worden door het gevelmateriaal. Dat was hier niet het geval. We onderscheidden hier 2 niet-absorberende geveltypes: enerzijds de opstaande gevel van helderwitte glaspastilles en anderzijds de glaspartijen.

Het water van de glaspartijen wordt opgevangen door het lijnafwateringssysteem Profiline. Deze kanalen met open wandstructuur vangen het water op en laten het hier via zijdelingse drainagebuizen verder infiltreren in de bodem.

Profiline zorgt voor een snelle en veilige afvoer van het water. Het systeem voorkomt opspattend water en mogelijke beschadiging van de gevelconstructie door slagregen of smeltwater. Bovendien kan dankzij Profiline de opgelegde drempel van 15 cm worden verlaagd naar 2 cm, conform de TV244 van het WTCB. De binnenruimte is hiermee beschermd tegen indringend water.

Wens je meer informatie over Profiline? Ga naar www.aco.be.

Projectinfo:
Project: Nieuw Provinciehuis Antwerpen
Locatie: Kon. Elisabethlei 22, 2018 Antwerpen
Bouwjaar: 2015 - 2019
Bouwheer: Provincie Antwerpen
Architect: XDGA Architecten

Advertorial

International Architecture Award voor evenementengebouw Middelkerke

De International Architecture Award 2022 is toegekend aan het evenementengebouw Middelkerke, in België. Het ontwerp kwam tot stand onder leiding en supervisie van Debuild en is gemaakt door het architectenbureau ZJA en DELVA Landschapsarchitecten, in samenwerking met OZ en Bureau Bouwtechniek en een reeks aan deskundigen, die samen het Bouwteam Nautilus vormen. De International Architecture Awards zijn de oudste en meest prestigieuze mondiale prijzen op het gebied van bouwen. Ze worden jaarlijks uitgereikt door het Chicago Athenaeum, Museum of Architecture and Design, samen met The European Centre for Architecture Art Design and Urban Studies en worden beschouwd als toonaangevend in de architectuur.

Nieuw baken aan zee

De opdracht om een nieuw evenementengebouw te ontwerpen aan de kust bij Middelkerke en tegelijkertijd de bestaande zeedijk te versterken werd benaderd vanuit het perspectief van het oorspronkelijke landschap. Met het ontwerp wordt een vernieuwd duinlandschap toegevoegd aan de bestaande kust. In het hart van het gebied verrijst een markant gebouw dat als een nieuw baken aan zee staat. Het evenementengebouw Middelkerke biedt onderdak aan een casino, een hotel, een restaurant, een multifunctionele evenementenruimte en een ondergrondse parkeergarage die zorgt voor een autovrije zone op straatniveau. Naast de versterking van de zeewering en autovrije zone levert het ontwerp ook een bijdrage aan de verbetering van de openbare ruimte, door de versmelting van de boulevard en het Epernayplein.

Integratie met landschap en kustverdediging

De ziel van het ontwerp schuilt in de intieme integratie met het duinlandschap, de transformatie van het centrum van Middelkerke in een voetgangersvriendelijk gebied en de realisatie van een gebouw dat als blikvanger werkt. En dat terwijl de zeedijk wordt versterkt die Middelkerke veiligheid biedt, samen met stedelijke vernieuwing en een economische impuls.

Nieuwe openbare ruimte

Het ontwerp schept een omvangrijke openbare ruimte met het bestaande Epernayplein als centrum. De dijk wordt verder de zee in verplaatst, wat een uitbreiding van het Epernayplein mogelijk maakt terwijl het geïntegreerd wordt in het landschap. Een ondergrondse parkeergarage zorgt voor een autovrije zone. Als verbinding tussen de stad, het plein en het strand is een groot kunstmatig duin gebouwd, waarin het casino, de openbare zaal voor tentoonstellingen en concerten en een restaurant zijn ondergebracht. Helmgras, waterpartijen en zandgeulen die uitkomen op het strand simuleren een duin-ervaring. De nieuwe openbare ruimte, met de klim naar het groene plein bovenop het duin is een toeristische attractie op zichzelf.

Duurzaam icoon aan de Vlaamse kust

Verbonden aan het evenementengebouw is het strandhotel, met zijn raadselachtige, sculpturale silhouet, een ingehouden icoon met een open raster van gekromde balken van accoya hout. Het hele ontwerp optimaliseert de processen van energievoorziening, afvalverwerking en productie en past, waar het kan herbruikbare materialen toe.

Publiek-private samenwerking

Het project was alleen mogelijk dankzij intensieve samenwerking met de diensten van de gemeente Middelkerke, het Milieu ministerie en het Agentschap voor Maritieme Diensten en de Kust van de Vlaamse regering. ■

Wasserstrich Special, karaktervolle elegantie

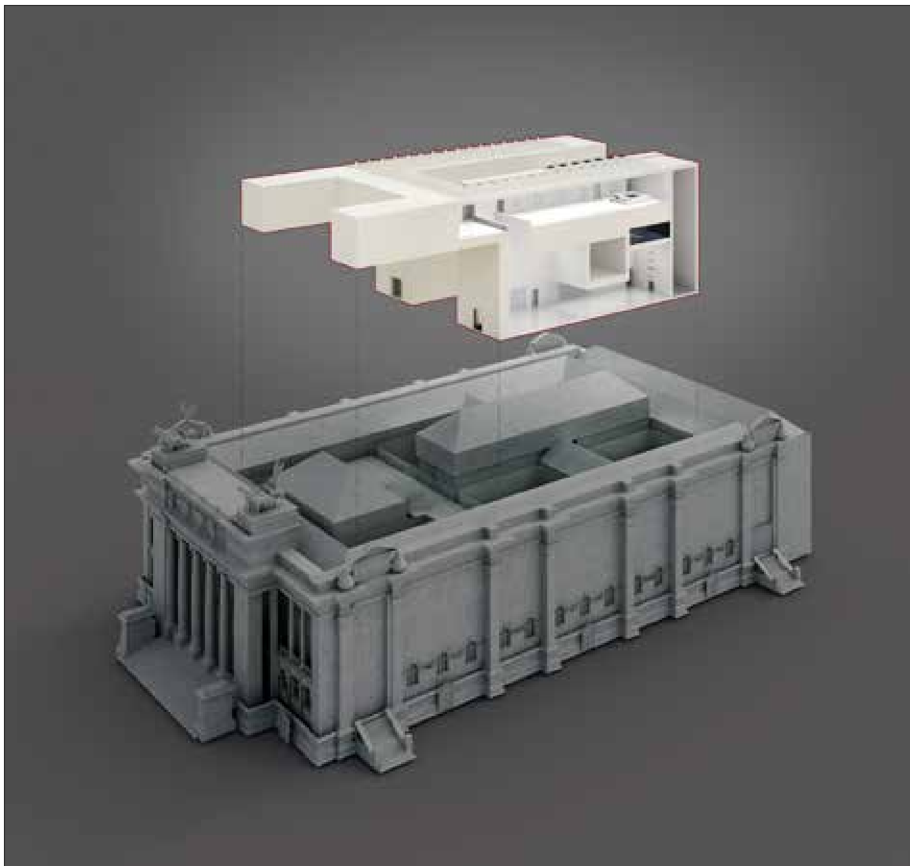
Ontdek de zes nieuwe tinten in de Wasserstrich Special collectie. Exclusief verkrijgbaar in het slanke Eco-brick formaat.
De slanke Wasserstrich Special is langer dan de gemiddelde gevelsteen. Zo kunt u horizontale lijnen creëren in uw architectuur. De verweerde, licht geschaafde look geeft uw gevel extra karakter. De kleurschakeringen hebben vrij spel – de Wasserstrich Special collectie is trouwens uitgebreid met zes nieuwe tinten. Verkrijgbaar in het Eco-brick formaat dat meer ruimte overlaat voor isolatie. Een mooie en duurzame keuze voor zowel nieuwbouw als renovatie.

Eco-brick

- ☑ Slanke gevelsteen
- ☑ Meer ruimte voor isolatie
- ☑ Duurzame keuze

Ontdek de Wasserstrich Special collectie in onze showrooms in Londerzeel of Kortrijk.

Wienerberger

Geen uitbreiding maar inbreiding bij hernieuwde KMSKA

Het Koninklijk Museum voor Schone Kunsten Antwerpen opent na elf jaar renovatie opnieuw de deuren. De allesomvattende restauratie en uitbreiding werd door het Nederlandse KAAN architecten in goede banen geleid. Het gebouw onderging een heuse gedaanteverwisseling, die je aan de buitenkant eigenlijk niet ziet. Het nieuwe deel werd ingenieus in het oude geschoven.

Het klassieke museumgebouw met zuilen vooraan en een gevel in neorenaissancestijl achteraan werd niet enkel grondig gerenoveerd, maar is nu ook 40 procent groter. De kost van de restauratie en uitbreiding bedraagt ruim 100 miljoen euro.

Ingrijpende restauratie van het oude deel

Een gerestaureerde gevel met een nieuwe mozaïek bij de inkom, een gerenoveerd dak met lichtstraat en zonnewering, gloednieuwe technische installaties en grondig opgeknapte zalen… Het wordt meteen duidelijk dat de restauratie van het 19de-eeuwse museum verder gaat dan een likje verf.
De statige museumzalen krijgen hun grandeur terug. Het historisch pleisterwerk, schrijnwerk en de oude parketvloeren zijn maximaal behouden en zorgvuldig opgeknapt. De muurtinten variëren in functie van de ruimte: van Pompejirood tot olijfgroen. In de Rubens- en de van Dyckzaal geeft de gouddecoratie op de sierlijsten extra cachet.

He nieuwe is ingebreid in het oude

Het Rotterdamse KAAN architecten koos bij de uitbreiding van het KMSKA niet voor een klassieke annex buiten het oorspronkelijke museumgebouw. Maar het architectenbureau integreerde tien hedendaagse zalen (vooral in de hoogte) op de plek waar vroeger vier patio's of binnentuinen zaten.

Architecte Dikkie Scipio van KAAN architecten verklaart hierover in een interview met Het Laatste Nieuws: "Het nieuwe deel van het museum moest minstens even sterk op zichzelf kunnen staan als het bombastische, oude deel, maar we wilden dat het wel onzichtbaar bleef.

We hebben dus lijnen getrokken rond de straten en pleinen rondom en wat overbleef was een driehoek waarin die nieuwe 'doos' moest passen. Dat nieuwe gedeelte is totaal het tegenovergestelde van het oude museum, met eiken vloeren en diepe, warme kleuren. Het nieuwe museum is volledig gedematerialiseerd en heeft ook een meer verticale dimensie."

Twee aparte werelden

Het nieuwe museumgedeelte is niet te zien vanuit het oude gebouw, en andersom. Je krijgt zo het gevoel dat je twee verschillende werelden in één gebouw betreedt.

In het nieuwe, heldere, kraakwitte deel hangen de kunstwerken van na 1880. Een smalle 'stairway to heaven' leidt je naar boven. De tussenverdieping in nachtblauw herbergt kwetsbare kunst op papier. Hoogte, volume en lichtinval variëren in de ruimtes. Die speelsheid vormt een contrast met de symmetrie van het oorspronkelijke gebouw. ■

De nieuwe ‘Living Campus’ van de KU Leuven

Brussels Staatssecretaris voor stedenbouw Pascal Smet bevestigt dat het Brussels Gewest een bouwvergunning verleende aan Belfius Insurance voor de grondige renovatie en transformatie van het Pacheco-gebouw. De vandaag uitgestorven plint van het gebouw wordt een dynamische studentencampus van de KU Leuven met een open blik naar de wijk en de stad.

Het modernistische Pachecogebouw uit 1969, dat oorspronkelijk bankkantoren en een winkelgalerij omvatte, krijgt hiermee een nieuwe toekomst.

Een jaar geleden kondigden Brussels staatssecretaris Pascal Smet, samen met Belfius Insurance en KU Leuven aan dat ze een oplossing hadden gevonden om het statige Meyboomgebouw op de hoek van de Zandstraat en de Broekstraat te behouden. De toekomstige campus van de KU Leuven zou niet langer in de Zandstraat liggen, maar wel in de sokkel van het Pacheco-gebouw, dat eigendom is van Belfius Insurance.

Vandaag, één jaar later, kondigen Pascal Smet, KU Leuven en Belfius Insurance samen aan dat het volledige project intussen is ontworpen en dat het Brussels Gewest een bouwvergunning verleende. De reconversie van het gebouw kan dus aanvangen. Het is hiermee een voorbeeldproject op vele vlakken. Duidelijke afspraken leiden tot kwalitatieve projecten en dus ook tot een efficiënt vergunningstraject.

Belfius Insurance deed een beroep op het Belgische architectenteam a2o-WIT voor het architecturaal ontwerp. Dit team werd geselecteerd na een publieke architectuurwedstrijd georganiseerd door de Brusselse Bouwmeester.

Het huidige gebouw blijft bewaard en wordt heropgewaardeerd. De vandaag uitgestorven plint, de voormalige ‘Passage 44’ krijgt een actieve functie en zal, in tegenstelling tot vandaag, veel beter worden geïntegreerd in de omliggende publieke ruimte.

Naast de renovatie en verbouwing van de plint worden er twee nieuwe volumes voorzien op de plint en worden de befaamde daktuinen van René Pechère gerestaureerd. ■

Grote markt Sint-Niklaas: steenvlakte wordt blauwgroen plein

Sint-Niklaas bindt de strijd aan tegen het stedelijk hitte-eilandeffect. Met haar 32.000 m² is de Grote Markt van Sint-Niklaas het grootste marktplein van het land, maar door de verharding is het ook een hitte-eiland bij uitstek.

Daar wil de stad met de vernieuwing van de Grote Markt tegen 2024 een antwoord op bieden. Maar er is meer. Sint-Niklaas neemt momenteel deel aan een uniek onderzoek van de UGent en het Agentschap Binnenlands Bestuur, met de inzet van meetstations.

Heel wat Vlaamse steden proberen inzicht te krijgen in het hitte-eilandeffect in hun stad om gepaste maatregelen te kunnen treffen om de extra hittestress in te perken. Sint-Niklaas is één van de steden die actief én op wetenschappelijke basis de nodige ingrepen wil doorvoeren.

Dat doet Sint-Niklaas in samenwerking met UGent en met de steun van de Vlaamse overheid. Met de inzet van meetstations houdt de stad een meetcampagne die loopt van de zomer van 2022 tot het najaar van 2025. Heel concreet kan op die manier worden aangetoond wat het effect is van de vernieuwing van de Grote Markt op de hittestress. Professor Steven Caluwaerts van de UGent, die ook verbonden is aan het KMI, coördineert deze meetcampagne, die ook in drie andere steden loopt.

In 2021 kreeg de stad hiervoor een projectsubsidie van de Vlaamse overheid, in het kader van de thematische oproep ‘hittebestendige stad’. Ook in Genk, Roeselare en Mechelen loopt dit onderzoeksproject, op initiatief van de Gentse universiteit.

Grote Markt is hitte-eiland

De temperatuur in steden ligt doorgaans hoger dan in de omringende natuurlijke gebieden. Gemiddeld loopt dit verschil op tot enkele graden Celsius, maar er worden ook dagen genoteerd met uitschieters tot 7 à 8 °C. Het stedelijk hitte-eilandeffect wordt veroorzaakt door de hoge absorptie en het vasthouden van hitte door bijvoorbeeld beton, asfalt, steen. Ook de densiteit en de omvang van de bebouwing heeft een belangrijk effect. Het gebrek aan groen en wateroppervlakken zorgt dan weer voor een vertraagde afkoeling.

De Grote Markt van Sint-Niklaas is momenteel verhard van gevel tot gevel. Daardoor is ze ook een hitte-eiland bij uitstek. Dit tegengaan, is één van de redenen voor de grondige vernieuwing van de Grote Markt, die tegen 2024 moet voltooid zijn.

Voor het Sint-Niklase stadsbestuur zijn ingrepen ook van belang voor de ‘hittekwetsbaarheid’, een begrip dat hittestress combineert met sociale indicatoren. De grote minerale vlakte in het groenarme stadscentrum, gecombineerd met een hoger aantal kwetsbare bewoners in de centrumwijken, maakt de vernieuwing van de Grote Markt tot een stadstuin voor de buurtbewoners ook echt nodig voor hun gezondheid. Vooral ouderen, kinderen, sociaal geïsoleerde personen en chronisch zieken ondervinden immers gezondheidshinder van de hitte.

Van vergroening tot verdamping

In het ontwerp van de groenblauwe Grote Markt komen alle maatregelen terug die nodig zijn om het plein hittebestendig te maken en om het hitte-eilandeffect te bestrijden: van vergroening, ontharding en meer schaduw tot blauwgroene dooradering en verdamping.

Het centrale grasveld van 1.700 m² zal zorgen voor verkoeling en infiltratie van hemelwater. Ten zuiden van het grasveld voorziet de verzonken tuin met verschillende beplante terrassen voor ontharding en vergroening. In de rand van de projectzone wordt 4.300 m² aan groenzones voorzien onder de bomenrand. Met het aanplanten van bijna 200 bomen ontstaat een aangename schaduwrijke verblijfszone.

Op termijn zal dit ook een verkoelend effect hebben op de aangrenzende bebouwing, waardoor het gebruik van airco’s in de zomer sterk kan worden verminderd. Er komt verder ook een doorgedreven systeem van opvang,- buffering en hergebrui van hemelwater. Elke druppel water telt. Het gebufferde hemelwater wordt onder meer ingezet voor (bovengrondse) belevingselementen waarin afkoeling en verkoeling gezocht kan worden, zoals fonteinen en een waterspiegel centraal voor het stadhuis en een aantrekkelijke blauwgroene (hemel)waterrand. ■

Brandveiligheid begint bij het ontwerp of de renovatie van gebouwen

Jaarlijks vinden in België ongeveer 10.000 branden in gebouwen plaats. De materiële én menselijke schade die ermee gepaard gaat, is vaak ingrijpend. Om dat te voorkomen bestaat er een lappendeken van wetten, regels en normen – meer dan 600! – rond brandveiligheid. Maar hoe vertaal je die naar een doeltreffend beleid? Blus je nieuwsgierigheid met dit overzicht per fase: van brandpreventie tot incidentenbeheer.

Brandveiligheid begint bij het ontwerp of de renovatie van gebouwen. Architecten selecteren brandveilige bouwmaterialen, voorzien brandwerende wanden en deuren, kijken na of alle prestatiecertificaten in orde zijn, beslissen over (nood)uitgangen en nog veel meer.

Brandreactie van materialen

Of anders gezegd: hoe snel en hevig branden bepaalde materialen? Produceren ze veel rook of niet? En zo ja, is die gevaarlijk? De antwoorden vind je terug in het Europese brandreactieclassificatiesysteem, waarin 7 hoofdklassen aan bod komen.

Het belang hiervan mag niet onderschat worden. Zo legt de Belgische regelgeving – in de vorm van het KB Basisnormen – op basis van de Europese classificatie brandreactie-eisen vast voor materialen in lokalen met een verhoogd brandrisico, zoals collectieve keukens, parkeerruimtes en liftkooien.

Brandweerstand van materialen

Deze factor bepaalt hoelang een bouwelement (muren, wanden, deuren …) vuur tegenhoudt en omvat 3 hoofdprestaties: brandstabiliteit (R), vlamdichtheid (E) en thermische isolatie (I). Verder zijn er ook facultatieve eigenschappen, zoals rookdoorlatendheid (S) voor branddeuren of de beschermde werking (K) van bekleding.

Brandveiligheid maakt deel uit van de Codex Welzijn op het Werk. Van werkgevers wordt onder meer verwacht dat

ze een proactief beleid voeren rond brandrisico's, opleidingen voorzien, evacuatieoefeningen organiseren, nooduitgangen en signalisatie plaatsen, en hun medewerkers sensibiliseren rond brandgevaar. Bij grotere organisaties leidt een preventieadviseur die taken in goede banen.

Welke normen van toepassing zijn hangt af van het type gebouw dat je wil beschermen. Zo gelden voor scholen, ziekenhuizen en woonzorgcentra andere afspraken dan voor particuliere woningen. Ter illustratie: de normreeks NBN S21-204, die in 2020 nóg doeltreffender werd, geldt specifiek voor nieuwe en bestaande schoolgebouwen.

Een brandveilige keuze voor een geventileerde gevel met EQUITONE

Een esthetisch mooie gevel, die toch voldoet aan de nieuwe regelgeving inzake brandveilige gevels in België? De strengere regels hebben uiteraard invloed op de materiaalkeuzes van architecten.

Wij hebben alvast goed nieuws voor jou: alle EQUITONE materialen hebben een brandreactieklasse A2-s1,d0 volgens de Europese classificatie norm EN 13501-1 en zijn getest in het kader van de productnorm EN 12467. EQUITONE beschikt over verschillende END-USE attesten.

EQUITONE-gevelmaterialen van vezelcement

Ongeacht de gekozen textuur maken de EQUITONE-gevelmaterialen van vezelcement uw project even praktisch als mooi. De in de massa gekleurd gevelbekledingsmateriaal kan worden verzaagd, geperforeerd en gegraveerd. Door de oriëntatie, de grootte en de vorm van de panelen te wijzigen, kunnen ontwerpers een gevel op maat creëren die er als geen ander uitziet. De designmogelijkheden zijn eindeloos.

EQUITONE materialen zijn duurzaam, brandveilig en sterk waardoor uw architecturale projecten de veiligheid en esthetische waarde krijgt die u verwacht van een vezelcementgevel.

Samen vinden we de beste en meest brandveilige oplossing voor uw project

We begrijpen dat de aanpassing van de regelgeving uw ontwerp beïnvloedt. Heeft u één van volgende vragen? Wij helpen u graag verder!

- Wens je een uitgebreide presentatie over de aangepaste wetgeving en de impact voor het ontwerp van gevels?
- Wens je meer te weten welke oplossingen EQUITONE heeft met haar materialen om te voldoen aan de gewijzigde regelgeving?

- Wens je te weten welke end-use brandclassificatierapporten EQUITONE heeft?
- Wens je jouw project(en) met ons te bespreken?

Onze experts komen graag langs om samen de meest geschikte en brandveilige oplossing te vinden voor jouw project.

Maak een afspraak en wij komen graag langs met bijkomende info.

Tel. 015/ 71 74 52
Email. info.benelux@equitone.com
Website. www.equitone.com

EQUITONE
Fibre cement facade materials

Brandveiligheid dankzij magnesiet gebonden houtwolpanelen

HERADESIGN houtwolpanelen bieden dankzij hun magnesietbinding, uitzonderlijke eigenschappen. Maatvastheid, de vochtregulerende werking en de recent behaalde Cradle to Cradle Goud certificering® zijn enkele criteria waarmee dit product zich onderscheidt van klassieke cement gebonden houtwolpanelen.

Brandveiligheid van Heradesign

De magnesiet gebonden houtwolpanelen van Heradesign bieden in hun 25mm standaarddikte tal van mogelijkheden op het vlak van brandattestering in België.

Attesten rond brandstabiliteit en brandweerstand zijn ter beschikking voor rechtstreekse montage, voor afgehangen plafonds met houten of metalen profielen, alsook voor klassieke T24 inlegtegels.

Brandwerende, thermische en akoestische oplossingen in 1

Het doel van brandveiligheid is het beperken van persoonlijke en materiële schade. Een belangrijk onderdeel van de brandveiligheid is het voorkomen dat gebouwen bezwijken. De stabiliteit van de constructie moet voldoende lang gegarandeerd zijn om evacuatie en interventie door de brandweer mogelijk te maken.

De huidige bouwnormen zorgen voor een stijgende vraag in akoestische en isolerende oplossingen. Brandwerende, thermische en akoestische opstellingen combineren met één enkel product, is een grote troef van de houtwolpanelen.

Het assortiment van Albintra – 'De Houtwolspecialist', bevat panelen voor elke plafond en wandtoepassing, waarbij een afweging wordt gemaakt op basis van de producteigenschappen, zonder het gewenste, esthetische eindresultaat van de ontwerper uit het oog te verliezen.

Bij de houtwolpanelen hoort een brandklasse B en een hele reeks uitvoeringen zijn zelfs in klasse A2 beschikbaar. Het programma houtwolpanelen beschikt over brandattesten, waarbij aangetoond werd dat de integriteit van de constructie tijdens brand, langer gewaarborgd kan blijven.

De combinatie van verschillende bouwmaterialen heeft tal van voordelen te bieden en laat vaak toe om de prestaties van de constructie te verbeteren. Het is dan ook niet verwonderlijk dat zowel bij renovatie als bij nieuwbouw, houtwol gecombineerd wordt met een achterliggende isolatie, die het thermische aspect, de akoestische absorptie of de brand- eigenschappen van de opbouw ondersteunen.

Wij denken graag met u mee

'De Houtwolspecialist' van Albintra is meer dan alleen een leverancier van hoogwaardige producten.

Elk gebouw, nieuw of gerenoveerd, heeft zijn eigen unieke karakter. Ze kunnen verschillend van aard en functionaliteit zijn, waardoor uiteenlopende uitdagingen ontstaan, die steeds om andere bouwmaterialen vragen. In een gebouw neemt het plafond een groot deel van de vrije ruimte voor haar rekening, waardoor het een cruciale rol speelt in het binnenklimaat. Daarbij gaat het om geluidsdemping, akoestische isolatie, lichtreflectie, brandveiligheid, hygiëne, duurzaamheid en esthetiek. Met houtwol in uw project heeft u de juiste oplossing die deze criteria kan verenigen.

De Houtwolspecialisten analyseren dagelijks de ontwerpen en de technische vragen van ontwerpers, bouwheren en uitvoerders om hen vervolgens de beste oplossingen voor te stellen. Dit kan gaan van algemeen advies op vlak van akoestiek, esthetiek of het thermische aspect, tot praktische oplossingen op het project in uitvoering.

"Op die manier benutten de bouwpartners optimaal de voordelen van zowel onze producten als onze ondersteunende diensten. Bij veel projecten starten we dan ook tijdens de ontwerpfase, als ondersteunende of adviserende partner van de architect. Ook tijdens de uitvoeringsfase zijn we op verzoek, op de werf aanwezig en geven de nodige ondersteuning bij praktische vragen die opduiken", stelt Christof Van Wymeersch, Technisch Product Manager en houtwolspecialist bij Albintra NV.

Albintra is als invoerder en verdeler van bouwspecialiteiten, de vaste partner in de ontwikkeling en ondersteuning van projecten met houtwolplaten en kan zich baseren op decennia van praktijk gebonden kennis in houtwol.

Technisch advies nodig?

Contacteer ons Technisch team:
tel. 03/470 12 27 of via info@albintra.be
www.albintra.be - www.dehoutwolspecialist.be

De Houtwolspecialist
Brandwerende, akoestische en thermische wand- en plafondisolatie
POWERED BY ALBINTRA

Heradesign.

Het is belangrijk om de brandreactie van producten te testen die zich nabij een brand kunnen bevinden.

Brandveilige gevelbekleding: SVK gevelplaten

Brandveiligheid neemt bij het ontwerpen van gebouwen een steeds belangrijkere plaats in. Terecht, want het recente verleden leerde ons dat de gevolgen bij brand dramatisch kunnen zijn. Bovendien wordt onze beschikbare bouwoppervlakte steeds krapper. Er wordt hierdoor steeds meer in de hoogte gebouwd en gebouwen komen steeds dichter bij elkaar te staan. Als architect is het daarom belangrijk om reeds in de ontwerpfase hiermee rekening te houden.

SVK vezelcement gevelplaten voldoen dankzij hun standaard brandreactieklasse A2-s1, d0 aan de strengste eisen wat betreft die brandveiligheid. Onze gevelmaterialen voldoen daarnaast ook aan de Europese norm EN 13501-1

Brandreactie versus brandweerstand

Om de brandreactieklasse te kaderen is het belangrijk om goed het verschil te begrijpen tussen brandreactie en brandweerstand. Brandreactie betekent dat er bij geval van brand het in eerste instantie belangrijk is om de ontwikkeling ervan te vertragen en een snelle verspreiding van de vlammen tegen te gaan. Dat is op het niveau van het product zelf. De brandreactie kan men beïnvloeden door gebruik te maken van moeilijk ontvlambare of weinig brandbare bouwmaterialen. Vergelijk het met een brandend propje papier in een lege metalen vuilnisbak of datzelfde brandende propje in een volle papiermand. Daarom is het belangrijk om de brandreactie van producten te testen die zich nabij een brand kunnen bevinden.

Brandweerstand daarentegen wordt bekeken als de brand echter volledig ontwikkeld is. Het doel is om de uitbreiding en de verspreiding langs of doorheen het gebouw te vermijden en om de stabiliteit van het gebouw gedurende een bepaalde periode te garanderen. Hiervoor wordt de brandweerstand van de bouwelementen getest. De brandweerstand zegt iets over hoe lang een bouwelement zijn functie (oa. stabiliteit) behoudt in geval van brand.

Brandreactieklasse A2-s1, d0

Binnen het gamma van SVK behoren alle vezelcement producten tot de brandreactieklasse A2-s1, d0 volgens de Europese norm EN 13501-1.

- Klasse A1 en A2 worden toegekend indien de materialen slechts in zeer beperkte bijdrage tot de brand leveren bij de meest strenge omstandigheden.
- s1 wil zeggen dat er slechts een beperkte rookontwikkeling is
- d0 staat voor géén brandende druppels

SVK gevelplaten zijn dus vrijwel onbrandbaar en dragen nauwelijks bij aan de ontwikkeling of verderzetting van de brand. Dat komt omdat vezelcement hoofdzakelijk bestaat uit cement, aangevuld met een klein percentage aan vezels en vulstoffen. Het resultaat van het grote aandeel van cement zorgt ervoor dat onze materialen zulke gunstige reactie ten opzichte van brand hebben.

De nieuwe brandwetgeving in de praktijk

De nieuwe brandwetgeving legt specifieke eisen op aan gebouwen volgens hoogte namelijk:

- lage gebouwen (hoogte < 10 m)
- middelhoge gebouwen (10 m ≤ hoogte ≤ 25 m)
- hoge gebouwen (hoogte > 25 m)

Wanneer we de eisen aan de buitenbekleding bekijken, zien we dat voor de strengste eis (hoge gebouwen) deze minstens een brandreactieklasse van A2-s3, d0 moeten hebben. Al onze vezelcement producten voldoen hieraan, wat van SVK gevelplaten de sterkste schakel maakt. Belangrijk voor de totale geveluitvoering is dat **alle toegepaste wezenlijke onderdelen** (draagstructuur, achterconstructie, isolatiematerialen, thermische onderbrekingen, afdichtingsmiddelen, dampschermen, tapes, ...) moeten voldoen aan de eisen gesteld in de wetgeving.

Hoe kan SVK u helpen met uw project?

We bieden u enerzijds een brandveilig product dat meer dan voldoet aan de strengst gestelde normen. Daarnaast staan onze experten steeds voor u klaar om samen met u de ontwerpdetails te bekijken en raad te geven waar nodig.

Momenteel nog vragen? Neem contact op met onze experten en stel uw vraag op onze website.

Ontdek ons volledig assortiment vezelcement gevelplaten op onze website: www.svk.be

Experts in fibre cement

Next step brandwerende glasconcepten

Brandwerende glasconcepten vinden al geruime tijd hun weg naar de project- en private bouwmarkt.

Waar voorheen al gauw vrede werd genomen met een beglaasd vast raamelement en een min of meer beglaasde deur, is door de niet aflatende inzet van architecten en bouwheren om maximale transparantie te brengen in nieuwe projecten, en in antwoord hierop, het innovatieve bedenken van oplossingen door constructeurs en leveranciers om aan deze vraag te voldoen, de weg open naar meer "extreme" toepassingen.

Glasvolumes worden steeds groter en performanter.

Gecombineerde toepassingen om naast de brandwerende vereisten ook te beantwoorden aan veiligheid en akoestisch comfort krijgen ook een esthetische component toegevoegd.

Brandwerende beglaasde elementen zijn niet meer standaard lomp en zwaar van uitzicht maar profileren zich ook als design element.

Firedoors duwt mee aan deze wagen en zorgt voor innoverende toepassingen.

Beloopbare vloerelementen in glas met een brandweerstand van 1 uur bieden een esthetische oplossing, glas met een toplaag in een gezuurde anti-slip uitvoering en een performante thermische isolatie die aan de huidige EPB vereisten beantwoordt.

Glaswanden met glasvolumes voorzien van al dan niet gemotoriseerde ingebouwde lamellen zorgen voor de nodige discretie terwijl geen afbreuk wordt gedaan aan de vereiste brandweerstand.

Grote glaspartijen waarbij glashoogtes van 4 m glas aan glas worden geplaatst vervullen naast hun brandwerende functie ook een rol als borstwering .

Geautomatiseerde schuifdeuren met maximale glasvolumes in een minimaal kaderprofiel verzekeren een brandweerstand van 30 minuten en maken een vlotte toegang tot het gebouw mogelijk.

Firedoors profileert zich hierbij als een partner die oplossing gericht gaat meedenken.

Denken aan de mogelijkheden en niet zozeer aan de moeilijkheden zorgt voor een positieve resultaat.

www.firedoors.be

FIRE DOORS & PROJECTS

Maureen De Wit wint fotowedstrijd Focus Nieuw Zuid

Freelance fotografe Maureen De Wit is de winnares van de eerste editie van #focusnieuwzuid, een fotowedstrijd die de architectuur van de wijk in beeld brengt. Hiermee verdient ze niet alleen een nieuw fototoestel, maar ook een betaalde opdracht voor organisator Triple Living. Ondertussen wordt vormgegeven aan een nieuwe editie in 2023.

Uit meer dan tweehonderd inzendingen bleek de vakjury het meest overtuigd door de inzending van Maureen De Wit. "De jury koos haar foto omwille van het gedurfde lijnenspel in de compositie, het ietwat unheimliche perspectief en de verrassende kleuren", luidt de motivatie.

Op de website maakte de fotowedstrijd meteen ook zijn plannen bekend voor een nieuwe editie in 2023. Details zijn nog niet bekend, maar wie zijn naam op de erelijst wil, kan dus alvast beginnen oefenen. ■

> "De architectuur op Nieuw Zuid vind ik fascinerend vanwege de strakke lijnen in combinatie met de lichtinval. Dat maakt dat er unieke en fantastische beelden ontstaan op verschillende momenten van de dag"

SAWA maakt zich sterk voor de zwarte roodstaart

De grondwerkzaamheden bij SAWA zijn van start gegaan! De bovenste laag aarde is afgegraven om ruimte te maken voor de fundering. Deze grond wordt niet zomaar afgevoerd; op de bouwplaats zijn tien bigbags tot de nok gevuld. Deze vruchtbare aarde wordt tijdelijk opgeslagen en hergebruikt voor het bruine dak van SAWA, waar het zal bijdragen aan het versterken van de biodiversiteit. Zo draagt SAWA bij aan een gezond woon- en leefklimaat voor mens en dier.

Rijke aarde

De grond waarop SAWA gebouwd wordt, zit vol met wortels en zaadjes van planten die er al stonden of spontaan aan zijn komen waaien. Door de bovenste paar centimeter aarde van de bouwplaats te bewaren, worden de zaadjes die zich hierin bevinden, gespaard. Deze aarde wordt na oplevering van SAWA vermengd met gerecycled grind en teruggeplaatst op het dak van de laagbouw, zodat de inheemse planten daar kunnen gaan groeien. Met dit bruine dak wordt de biodiversiteit van de wijk verbeterd en blijft ondermeer de zwarte roodstaart, een vaakgespotte gast in het Lloydkwartier, ook in de toekomst bij SAWA op bezoek komen.

Natuurinclusief

Het opslaan van de te recyclen aarde is de eerste zichtbare handeling in de aanloop naar de bouw van het 'Gezondste gebouw van Nederland'. SAWA is een uniek en circulair houten woongebouw van 50 meter hoog, waarmee waarde wordt toegevoegd aan de buurt en de stad in de meest brede zin. Deze "shared values" hebben betrekking op CO_2-reductie, het versterken van de biodiversiteit en het maken van een circulair gebouw met betaalbare woningen voor een inclusieve community.

Volgende maand volgt de officiële start bouw. SAWA wordt ontwikkeld door Nice Developers en ERA Contour. Mei architects and planners is verantwoordelijk voor het ontwerp.

SAWA, Het gezondste gebouw van Nederland

Exceptioneel aan SAWA is dat het gebouw volledig in CLT (cross laminated timber) wordt gebouwd waarbij het gebruik van beton tot een minimum is beperkt. SAWA is daarmee het eerste volledig hoge houten woongebouw in Rotterdam. Het gebouw is onderscheidend in zijn verschijningsvorm door de royale groene terrassen, waarmee wordt gerefereerd naar de geschiedenis van de locatie en tegelijkertijd de biodiversiteit in de wijk wordt versterkt.

De overtuiging en daadkracht van zowel opdrachtgever als architect om een revolutionair concept als SAWA niet alleen te ontwerpen, maar ook te realiseren wordt gevoed door de ambitie om bij te dragen aan het reduceren van CO_2 uitstoot en het behalen van (inter)nationale klimaatdoelen. SAWA, ook wel het 'gezondste gebouw van Nederland' genoemd, is daarmee een voorbeeldproject voor nieuwe generaties, een belangrijke stap in de duurzaamheidsdoelstellingen en aantoonbaar bewijs dat het anders kan.

Lloydkwartier

Het Lloydkwartier heeft een rijk maritiem verleden dat teruggaat tot circa 1900. De Lloydpier dankt zijn naam aan rederij Rotterdamsche Lloyd, die op de pier een terminal bouwde, waar vandaan haar passagiersschepen naar het oosten van de wereld vertrokken. Het gebouw SAWA dankt haar naam aan de getrapte vorm met royale groene terrassen, als verwijzing naar Oosterse rijstvelden en als referentie naar de geschiedenis van de plek.

De Lloydpier vormt één van de meest waterrijke wijken van Rotterdam Centrum. De wijk kenmerkt zich door een mix van architectuur: van getransformeerde monumentale pakhuizen, oude havenmonumenten tot unieke nieuwbouw. Door de veelheid aan culturele en culinaire hotspots, de nabijheid van de binnenstad en Het Park, het stoere karakter van de wijk en uitzicht op het water is het Lloydkwartier in de afgelopen 15 jaar uitgegroeid van industrieel havengebied naar geliefde woonwijk.

Shared values

SAWA wordt ontwikkeld in het hart van de wijk Lloydkwartier. Vanwege deze locatie, door plekken te creëren in het ontwerp voor ontmoetingen en door verbinding te maken met bestaande lokale initiatieven zal SAWA van meerwaarde zijn voor de hele wijk. Er komen diverse voorzieningen in de plint van het gebouw, en het dek zal als een groene verbinder tussen gebouw en omliggend groen (zoals de buurttuin) van toegevoegde waarde zijn voor zowel de bewoners als de omwonenden.

De woningen worden ontsloten middels een galerij. Ondanks dat de galerij door oa. makelaars nog altijd als impopulair wordt bestempeld, is Mei een groot voorstander en is er bewust voor deze ontsluitingsvorm gekozen om het contact tussen de bewoners te stimuleren. Het succes van deze ontwerpkeuze heeft zich reeds in vele andere projecten van Mei, zoals Fenix I, bewezen. Het wooncon-cept in SAWA is onderscheidend door diver-

se gedeelde functies – zoals shared mobility, klusmaterieel en moestuin – waarmee actief een community wordt gecreëerd.

Innovatie in houtbouw

In het kader van het Klimaatakkoord van Parijs en Glasgow, European Green Deal, UN Sustainable Development Goals en doelstellingen van de gemeente Rotterdam om de CO_2 uitstoot terug te brengen, delen de opdrachtgever en architect de ambitie om het gebouw, inclusief de hoofddraagconstructie, vrijwel volledig in CLT uit te voeren. Voordelen van bouwen in CLT zijn meerledig. Allereerst slaat hout CO_2 op, waarmee de uitstoot wordt teruggedrongen. Daarnaast is het een uitstekend bouwmateriaal, omdat het, ten opzichte van beton, lichter, sneller, veiliger, duurzamer en ook herbruikbaar is. En bovenal wordt het wooncomfort vergroot.

Het hout is zoveel als mogelijk in het zicht gelaten in de woningen en op de galerijen en balkons. Alleen daar waar de beleving van het hout minimaal is (berging, wc, badkamer), zal het hout worden afgewerkt met gips.

De innovatie van SAWA zit hem in de samenvoeging van alle zaken die eraan bijdragen een woongebouw te bouwen van 50 meter hoog, waarvan de hoofddraagconstructie bestaat uit meer dan 90% hout. Samen met een team van internationale deskundigen worden bestaande oplossingen gecombineerd en innovaties bedacht om de toepassing van hout te optimaliseren; de hoeveelheid beton en staal in het ontwerp te minimaliseren; en daaruit voortkomende brand-, geluid- en trillingsproblematiek op te lossen.

Circulair

SAWA wordt gebouwd middels een modulair bouwsysteem van hout, waarbij gebruik wordt gemaakt van droge, scheidbare oplossingen (geen gietbouw). SAWA zet een nieuwe standaard als het gaat om circulair bouwen met een vloer die is opgebouwd uit CLT met daarbovenop droge ballast in plaats van beton. Hierdoor zijn de onderdelen in de vloer volledig circulair en zijn de materialen in de toekomst losmaakbaar en herbruikbaar (urban mining).

Het ontwerp van SAWA is gebaseerd op het Open Building principe: de hoofddraagconstructie bestaat uit vloeren, balken en kolommen. Hierdoor ontstaat een hoge mate van flexibiliteit en vrije indeelbaarheid voor zowel de eerste kopers als de volgende generaties en draagt het bij aan de toekomstbestendigheid van het gebouw.

De constructie is opgebouwd uit Cross-laminated Timber (CLT). De bomen die voor SAWA gebruikt worden zijn afkomstig uit duurzame productiebossen. Voor elke boom die gekapt wordt, worden er drie terug geplant. De overige materialen die worden toegepast zijn zoveel mogelijk biobased en voorzien van een materialenpaspoort.

Biodiversiteit

De trek naar de stad houdt aan. Nederlandse steden blijven groeien en de leefkwaliteit komt steeds meer onder druk te staan. De gevolgen van deze verstedelijking op het ecosysteem van de mens – zoals wateroverlast, hittestress en verhoging van CO_2 uitstoot – worden steeds zichtbaarder. Tegelijkertijd wordt het leefgebied van vogels, bijen, vlinders en andere insecten flink ingeperkt door het alsmaar voller bouwen van steden en verstenen van de leefomgeving. Het ontwerp van SAWA zorgt voor een omslag in deze ontwikkeling en draagt bij aan een gezond woon- en leefklimaat.

In samenwerking met stadsecologen en biologen is SAWA natuurinclusief ontworpen. Zo zijn er vaste bloemen- en plantenbakken op de terrassen en de balkons. De beplanting is plek-specifiek gekozen (afhankelijk van de oriëntatie op de zon en hoogte in het gebouw) en zodanig dat de planten voorzien in voedsel voor de diersoorten. Op en aan het gebouw worden nestkasten aangebracht die zorgen voor een veilig onderkomen voor vogels en insecten. Hierdoor takt SAWA aan op de bestaande ecologische structuren in de stad en wordt de biodiversiteit van de wijk vergroot.

Inclusief

Door de mix van koop- en huurwoningen, variërend van 50 tot 165 m2 vormen de toekomstige bewoners van SAWA een diverse community en afspiegeling van de stad. Vijftig appartementen, ongeveer de helft van het aantal woningen in SAWA, zijn bestemd voor de middenhuur. Hiermee wordt het voor allerlei inkomensgroepen bereikbaar om in SAWA te wonen, waaronder ook de groep middeninkomens voor wie het steeds lastiger is om in de stad een betaalbare woning te vinden.

Energieneutraal

SAWA is een installatie-arm gebouw, met een gezond binnenklimaat en mogelijkheden voor aanpassingen in de toekomst. De woningen zijn voorzien van kruisventilatie en temperatuur plus CO_2 gestuurde ventilatiekleppen in de gevel.

SAWA is niet alleen het gezondste gebouw van Nederland, het is ook energieneutraal. Door ondermeer PV-panelen op de daken in combinatie met "zon op afstand", duurzame stadsverwarming en overige duurzame maatregelen, heeft SAWA een EPC van 0 bereikt. Hiermee is SAWA als gebouw energieneutraal, zowel na realisatie als gedurende het bouwproces.

Na oplevering wekt SAWA zelf de energie op die het nodig heeft voor de gemeenschappelijke voorzieningen. De zonnepanelen op het dak voeden o.a. de lift, de verlichting op de galerijen én de elektrische deelauto's en fietsen. ■

Urban River Spaces, Jhenaidah – Bangladesh

Gemeenschappelijke ruimtes in Rohingya Refugee Response, Cox's Bazar -Bangladesh

Internationale luchthaven Banyuwangi, Blimbingsari, Oost-Java – Indonesië

Argo Museum voor Hedendaagse Kunst en Cultureel Centrum, Teheran – Iran

Renovatie van Niemeyer Guest House, Tripoli – Libanon

Kamanar Secondary School, Thionck Essyl – Senegal

Winnaars Aga Khan Award for Architecture 2022

Op 22 september zijn de winnaars van de 2022 Aga Khan Award for Architecture (AKAA) bekend gemaakt. De zes Award-winnaars – die een prijs van $ 1 miljoen zullen delen – zijn veelbelovend voor gemeenschappen, innovatie en zorg voor het milieu.

De Aga Khan Award for Architecture werd in 1977 in het leven geroepen door Zijne Hoogheid de Aga Khan, 49e erfelijke imam van de Ismaili-moslims. De prijs is bedoeld om bouwconcepten voor het voetlicht te halen die succesvol tegemoet komen aan de behoeften en ambities van moslimgemeenschappen. Het selectieproces van de Award benadrukt architectuur die niet alleen voorziet in de fysieke, sociale en economische behoeften van mensen, maar die ook stimuleert en beantwoordt aan hun culturele ambities.

Dit jaar markeert AKAA's 45e verjaardag. Tijdens een bijeenkomst in februari 2022 heeft een onafhankelijke Master Jury twintig projecten geselecteerd uit een pool van 463 projecten die zijn genomineerd voor de 15e Award Cycle (2020-2022). Hierna heeft de jury, na een on-site review van de shortlist door een team van experts, zes projecten tot winnaar uitgeroepen.

Zes winnaars [Uittreksel, Jurycitaat]

Urban River Spaces, Jhenaidah – Bangladesh

"Een landschapsproject waar met lokale materialen en bouwtechnieken is gewerkt. Het project transformeerde een vervallen informele stortplaats naar een aantrekkelijke en toegankelijke multifunctionele ruimte voor de diverse gemeenschappen van Jhenaidah. Het project slaagde erin de ecologische achteruitgang en gezondheidsrisico's van de rivier en haar oevers te keren en een effectieve ecologische verbetering van de rivier te realiseren"

Gemeenschappelijke ruimtes in Rohingya Refugee Response, Cox's Bazar -Bangladesh

"De zes tijdelijke gemeenschapsruimten van het Rohingya Refugee Response-programma bieden een waardig, gevoelig en ingenieus antwoord op de noodsituatie die is ontstaan door de grote toestroom van Rohingya-vluchtelingen naar de Bengaalse gastgemeenschappen. In het project is specifiek aandacht besteed aan de veiligheid van vrouwen en meisjes. Het concept en ontwerp van de zes ruimtes zijn het resultaat van passende planning, solide partnerschappen en inclusieve processen waarbij de diverse vluchtelingen- en gastgemeenschappen betrokken zijn. Bijvoorbeeld voor het definiëren van ruimtelijke en functionele behoeften. "

Internationale luchthaven Banyuwangi, Blimbingsari, Oost-Java – Indonesië

"Het gebouw op de internationale luchthaven Banyuwangi combineert architectuur en functionaliteit. Modern en efficiënt in alle aspecten, maar thuis op zijn plaats, kan Banyuwangi International Airport een game-changer zijn in de luchthavenarchitectuur. Zeker gezien het feit dat de Indonesische regering in de nabije toekomst zo'n 300 luchthavens gaat bouwen."

Argo Museum voor Hedendaagse Kunst en Cultureel Centrum, Teheran – Iran

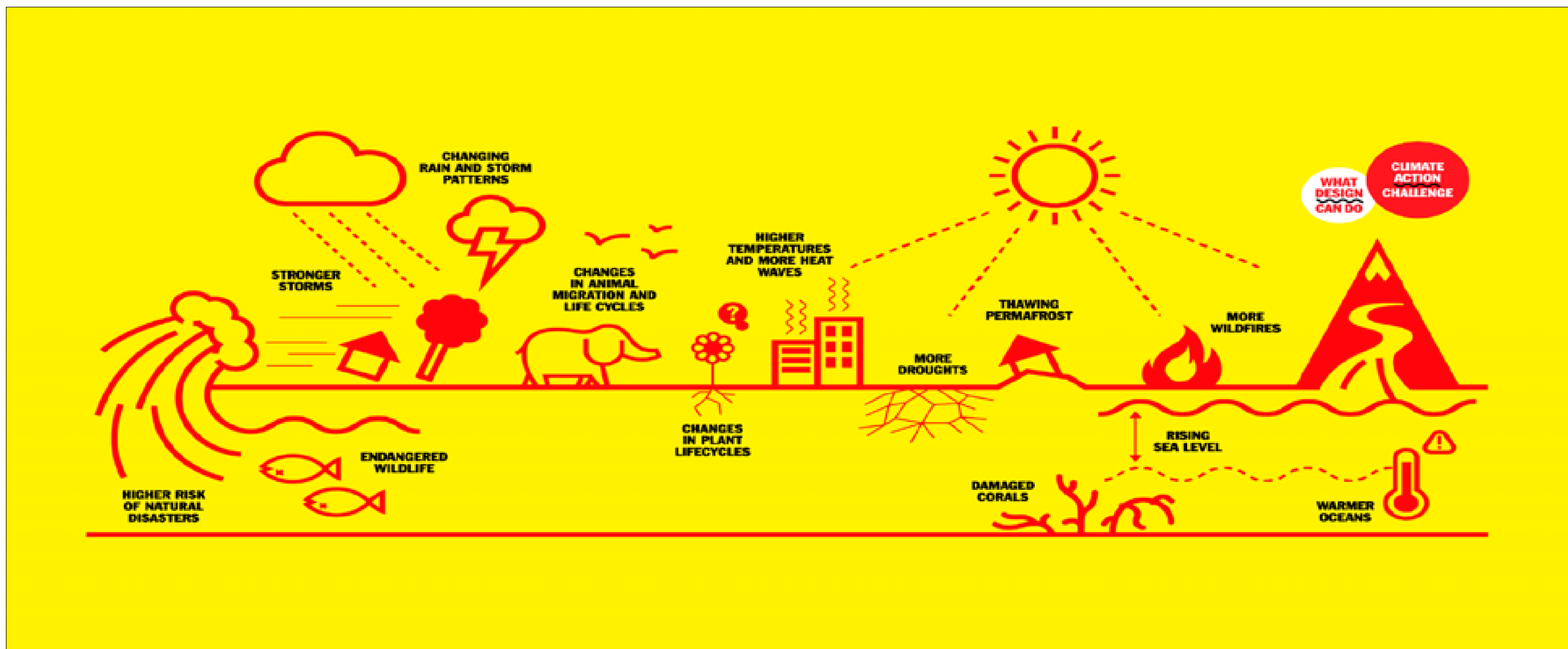
"In het historische, drukbevolkte centrum van Teheran is een voormalige brouwerij getransformeerd naar een particulier museum voor hedendaagse kunst. Hiertoe zijn de ruïnes gerenoveerd en aangevuld met nieuwbouw. Op vier verdiepingen is een verscheidenheid aan ruimtes voor tentoonstellingen, lezingen en films ontwikkeld. Naast het museum werd een nieuwe kunstenaarsresidentie gebouwd."

Renovatie van Niemeyer Guest House, Tripoli – Libanon

"De renovatie van het Niemeyer Guest House is een inspirerend verhaal over het herstelvermogen van de architectuur. Vooral in een tijd waarin Libanon te maken heeft met politieke, sociaal-economische en ecologische problemen. Gelegen aan de rand van Tripoli – een van de oudste en mooiste havensteden – is een pension gerealiseerd dat deel uitmaakt van de Rachid Karami International Fair (RKIF); het onvoltooide meesterwerk van architect Oscar Niemeyer."

Kamanar Secondary School, hionck Essyl – Senegal

"Een campus vol met infrastructuur, gebouwen, landschappen en meubilair. De Kamanar Secondary School is uniek omdat het de diverse aspecten van stedenbouw, landschap, architectuur en bouwtechnologieën omvat. De topografie en flora van de site zijn de belangrijkste basisvoorwaarden van dit project. Dit heeft geleid tot klaslokalen die rond reeds bestaande boomtoppen zijn gegroepeerd." ■

Architectenkrant is een maandblad uitsluitend bestemd voor de professionelen in de architectuur

www.architectenkrant.be

Maria van Hongarijelaan 64 b6, 1083 Brussel
Tel. 02 772 40 47 - Fax : 02 771 98 01
info@media-xel.com

Redactie : Nicolas Houyoux - hoofdredacteur
nicolas.houyoux@media-xel.com

Publication Manager
Bea Buyse: Tel. + 32 (0)477 77 93 68
bea.buyse@media-xel.com

Sales Manager
Kathleen Metten: Tel: + 32 (0)472 72 34 81
kathleen.metten@media-xel.com

Totaal bereik : 13.700 architecten.
Artikels, foto's en tekeningen in het redactioneel gedeelte van de Architectenkrant bevatten geen publiciteit; producten en bedrijven worden hier uitsluitend vermeld ter informatie van de lezers. Artikels met informatie van eerder publicitaire aard worden opgenomen met de vermelding 'productinfo, advertorial,..'. Alleen de auteurs zijn verantwoordelijk voor de artikels, foto's, illustraties en standpunten die in de Architectenkrant verschijnen.

Copyright 2022 - MediaXel bvba.
Alle rechten voorbehouden, die van vertaling inbegrepen. Paraît également en français.

'Make it Circulair' challenge

De vierde challenge van 'What Design Can Do' (WDCD) is getiteld 'Make it Circular'. Een thema dat gekozen is vanwege alle rampen en nadelen die samenhangen met de klimaatcrisis zoals extreem weer, bosbranden en overstromingen. In samenwerking met de IKEA Foundation daagt WDCD alle vernieuwers – van architecten tot ondernemers – uit om hun meest gedurfde klimaatoplossing met een circulair ontwerp in te dienen.

Een toekomst die herstellend en regeneratief is. Een circulaire samenleving dus waarin naast de economische aspecten ook rekening wordt gehouden met de sociale, maatschappelijke en ethische aspecten van ons leven op aarde. Door ideeën om te zetten in daden, wil WDCD er voor zorgen dat het concept van een circulaire samenleving meer is dan een modewoord voor greenwashing-campagnes.

Daarom vraagt de Make it Circular Challenge designers om nieuwe materialen of technologieën te ontwerpen. De winnende ideeën worden gerealiseerd met behulp van een impactgedreven ontwikkelingsprogramma. Het einddoel? Producten, diensten en systemen creëren die laten zien dat een circulaire toekomst niet alleen denkbaar, maar ook haalbaar is.

Deelnemen

Van 11 oktober tot 11 januari 2023 is het vanuit de hele wereld mogelijk projecten in te dienen binnen de thema's: wat we eten, wat we dragen, wat we kopen, hoe we verpakken en hoe we bouwen. Begin 2023 selecteert een jury van experts op het gebied van design, sociale impact en klimaatactie minimaal tien winnaars.

Drie van de winnende initiatieven gericht op consumentenproducten worden gefinancierd door WDCD's nieuwe partner Secrid. Hiervoor is € 10.000 beschikbaar evenals een wereldwijd ontwikkelingsprogramma dat is opgezet in samenwerking met Impact Hub Amsterdam. Inclusief online training, mentor sessies en een bootcamp.

Opvolger van No Waste

De Make it Circular Challenge is de opvolger van de succesvolle No Waste Challenge uit 2021. Hier werden 1409 projecten ingediend vanuit 126 verschillende landen, waaruit 16 winnende projecten zijn geselecteerd. Waaronder het Nederlandse Living Coffin, 's werelds eerste volledig biologisch afbreekbare doodskist gemaakt van mycelium. Of 'Claybens', een ambitieus plan van Emy Bensdorp om de PFAS chemicaliën groep, die overal om ons heen te vinden is, uit vervuilde kleigrond te verhitten tot bakstenen waardoor de chemicaliën worden vernietigd tot een schone baksteen. ■

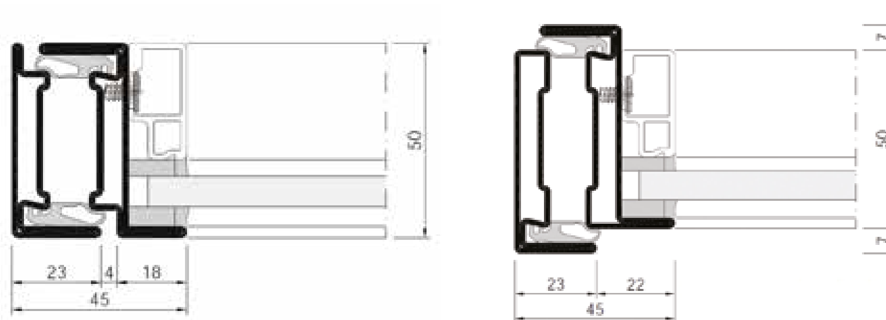
> "Sociale, maatschappelijke en ethische aspecten van ons leven op aarde"

De **superslanke stalen profielen van Forster** laten een maximale daglichtinval en transparantie toe. De aanzichtbreedte voor de vaste ramen bedraagt slechts 23mm en voor opendraaiende elementen 45mm.

Dankzij het elegante en slanke aanzicht passen Forster Presto XS-profielen perfect in de hedendaagse architectuur en projecten op zoek naar een **minimalistisch design**. Het staal geeft uw ruimte direct een meer **industriële, authentieke of moderne look**. Het systeem leent zich dan ook uitstekend voor de **restauratie en renovatie** van oude gebouwen.

forsterprestoXS

Ultraslanke stalen binnendeur

forster

Reynaers Aluminium NV
Oude Liersebaan 266, B-2570 Duffel
Tel 015 30 85 33 / luc.hermans@forstersystems.com
www.forstersystems.com